

med det Udtryk „Havebrug“, og med, at der var udslettet „økonomist“. Sa ganske vist; men Meningen dermed er imidlertid kun den, at man har taget Anstand paa det Spørgsmaal, om man skal gaa til det mere økonomiske Havebrug. Der er udtalt Ønsker fra Gartnerforeningen om at gjøre meget Mere paa dette Punkt, og der er maaske Grund til at gjøre det til Gjenstand for nærmere Overveielse, hvad der jo vil kunne gjøres uden nogen som helst Udgift forøvrigt.

Jeg skal dernæst tillade mig at sige et Par Ord om et Spørgsmaal, som flere ærede Talere have været inde paa. Det er Spørgsmaalet om Jagstolerne, saaledes som de ere tænkte understøttede efter Lovforslagets § 5. For det Første skal jeg gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at et Udvalg, som afgav Betænkning i Fjor, nævnte den samme Sum, som jeg har sat ind i Paragrafen. Det er virkelig imødekommende; at der er nogen Utilfredshed med den, er et andet Spørgsmaal; jeg tror dog, det er rigtigt at blive staaende ved det. De saa Bemærkninger, der staa her, sige, at der kun skal være Tale om Jagstolerne; men jeg maa gjøre opmærksom paa, at det var ganske nødvendigt efter min Mening at aftenuere det og slaa en Streg under det. Thi jeg opfattede i hvert Tilfælde det, man kalder Folkehøjskoler — et Navn, man skulde have søgt at undgaa; thi det Høie kommer ikke til at gaa saa høit — saaledes, at jeg har troet, at de ikke saa meget lagde Vægten paa det Almendannende som paa det Vækkende, saaledes var det i hvert Tilfælde for nogle Aar siden for Udskilliges Vedkommende. Men nu er man lidt mere tilbøjelig til at mene, at nogen Kundskab var god at have, naar man kommer fra en saadan Skole; men i Begyndelsen var det ikke saaledes, det vil Ingen benægte, heller ikke det ærede Medlem (Berntsen). Den Gang gjaldt det om at ryste Folk, at vække den til Liv. Det er klart, at naar det kommer an paa at vække Folk, saa kunne de møde uden nogen som helst Forundskaber, uden hverken at kunne læse, skrive eller regne. Man kan være et godt Hoved og meget begabet uden hverken at kunne læse, skrive eller regne. Jeg tror nok, at man vil kunne bibringe Eleverne elementære Kundskaber paa Folkehøjskolen; men om det vil lykkes, veed jeg ikke, men vil den vækkende Undervisning have nogen almindannende Indflydelse, saa maa den tage dette med. Det er vel muligt, at en Skole kunde sætte sig til Opgave at give nogen Almindannelse, selv om den modtager Folk paa de første Stadier, naar det da er Folk med et godt Hoved; men det bør disse Jagstoler

ikke have til Opgave. Man maa forudsætte, at de Vedkommende ere saa modne, at de kunne følge med, at de kunne læse og skrive og regne, ellers kunne de ikke modtage Jagdannelsen, de maa helst være videre. Naar det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgfreds vil læse de Ord saaledes, at der skulde være en Modenhedsprøve, har han ikke læst rigtigt, der staar ikke Noget derom. Man forudsætter, at de ere modne til at følge Undervisningen. Nu siger det ærede Medlem, at den bedste Garanti i denne Henseende vil være Forstanderen; han vil have den største Interesse i ikke at antage andre Elever end de, der ere modne dertil. Sa ude i Livet vil det komme mere an paa, hvorledes den Sag ordnes, om der bliver en saadan Kontrol og Inspektion, at man sikker sig, at der kommer et fornuftigt Resultat ud af Undervisningen. Det er ganske rigtigt, at Skolen saa vil tabe sit Renomme, hvis den ikke kan bestaa for en saadan Prøve, selv om der ikke er nogen Examen og Signende. Men hvis man vil lade sig nøie med, at Forstanderen har sin Opmærksomhed henvendt derpaa, finder jeg ikke, at der er tilstrækkelig Garanti til Stede, og der vilde vistnok fra en saadan Skole kunne leveres mange maadelige Elever, som ikke vilde være i Stand til at følge med senere, og det vilde kunne ske, inden det Offentlige blev opmærksom paa det. Deraf følger, at man maa have nogen Kontrol med disse Skoler. Naar jeg siger Jagstoler, er det saaledes at forstaa, at jeg mener Landbrugsstoler; der maa i disse Skoler undervises i de Kundskaber, hvorpaa Landbrugsfagene baseres. Jeg er ikke af det ærede Medlems Mening om, at der skal være nogen egentlig Videnskabelighed paa disse Skoler, de skulle have Lærere fra Landbohøjskolen, men ellers er det kun den elementære Undervisning, der er Tale om; den kan, naar man vil gaa videre, være nyttig, naar den begrænses og afsluttes paa passende Maade, og det kan for de Vedkommendes senere Liv og Virksomhed være meget nyttigt at faae den. Vi maa altsaa herefter være enige om, at det, en saadan Skole skal gaa ud paa, er, at bibringe Eleverne nogle positive Kundskaber, der kunne komme dem til Nytte. Naar jeg skal sige i Almindelighed — og videre kan jeg naturligvis ikke gaa her — naar man skal anerkende en saadan Skole — de Herrer behøve jo ikke at misforstaa Udtrykket — jeg mener, tage den med, er det, foruden Undervisningens Karakter, særlig dens Varighed og Grundighed, det kommer an paa; den maa man have Ret til at overbevise sig om, det kan ikke være